Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV — Reus Dimars 26 de Septembre de 1899 — Núm. 3.373

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.

Administració y Redacció
PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . . . Ptas. 1
" provincias trimestre. . . . . . " 3'50
Extranger y Ultramar . . . . . . " "
Anuncis, á preus convencionals.

Farmacia Serra

Oberta tota la nit

12 ANYS de continuadas curacions y d' una aceptació general, son las millors probas pera demostrar que 'l

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de....... TOS

La que paga més contribució de la provincia.

AGRICULTORS ALERTA

Visiteu lo magatzém de guanos de

A RIUDOMS

Massó y Ferrando

Guano classe superior.—Id. de peix.—Cascos d' arengada pera adóps de las hortalissas.

Magatzém á Riudoms

y á Reus Vilá, núm. 3.

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrará forsa motrís ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho solicitin.

Los Motors de corrent continua á la vegada que extraordinarias condicions d' economomía en lo *cost de compra y consum*, reuneixen las de *marxa silenciosa*, gran llimpiesa, espay reduhit y facilíssim maneig, ventatjas difícils d' obtenir ab altres sistemas. Tenen marxa senzillament variable y ab un simple moviment de palanca se regulan y cambian á voluntat, las velocitats mínima á máxima.

Los gastos d' oli pera son engrassament y sos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls.

En aquestas oficinas se facilitarán cuanta classe de datos sian necessaris.

Reus 9 Juny 1899.—Per la *Electra Reusense*, LO DIRECTOR.

RECORT ETERN

Pera 'l dia 2 de Novembre próxim, se venen

LAPIDAS MORTUORIAS

de marbre, de varias classes y colors, ab un

50 PER 100 DE REBAIXA

y 's graban las inscripcions de las mateixas, en mate, relleu, dauradas, etc., etc., á meytat de preu. Gratis la colocacio en lo cementiri.

Taller de marbres de E. VILA

LLOVERA, 23.—REUS.—LLOVERA, 23.

NO CONFONDRES

Gran varietat en ximeneas, lavabos, fonts; picas de marbre á preus molt reduhits.

Licor de fibrina y carn líquida RICHARD

Lo millor tónich-reconstituyent conegut, indicadíssim contra 'l raquitisme, escrófula, tuberculosis, convalecencias y en totas las malaltías caracterissadas per lo sello de la debilitat y que requeixen un bon aliment sens embargar l' estómach. Se ven en totas las farmacias.

DOCTOR J. MIRÓ

OCULISTA

Consulta en Reus: Los dilluns y divendres de dos á cinch de la tarde, rrabal de Santa Anna, 1, primer.

A Tarragona: los demés dias de deu á una del matí y de tres á cinch de la tarde, havent traslladat son gabinet al mateix carrer de la Unió, 7, pimer.

Secció doctrinal

Festa inaugural de la Agrupació Catalanista de Sans, «LOS SEGADORS»

Per causas que á nostra voluntat contrariaren nos vegerem privats de poguer assistir á la festa inaugural de la Agrupació Catalanista de Sans «Los Segadors» per quin motiu reproduhím de nostre colega «La Renaixensa» la següent ressenya á fí de que nostres llegidors se fassin cárrech de la importancia de la mentada festa:

«Conforme anunciarem, ahir á la tarde 's va celebrar a gran solempnitat l' acte inaugural de la Agrupació Catalanista «Los Segadors», de Sans, adherida á la Unió Catalanista. En la fatxada del magnifich edifici de la carretera ahont se va celebrar l' acte hi onejava la bandera catalana que al ser issada havia sigut saludada ab una salva de morterets. Del balcó del primer pis penjava un tapís alegórich al esperit de la Associació. Molt avans de l' hora anunciada pera comensar l' acte se trobava pleníssim l' espayós local ahont aquest devía efectuarse, essent en gran número las personas que 's vegeren privadas d' entrarhi per falta de lloch.

A las tres de la tarde va arribar al citat edifici la senyera de la Agrupació Catalanista «Los Montanyechs», acompanyada per gran número de socis de la mateixa portant barretina, acompanyats per la Banda de la Casa provincial de Caritat que tocava triadas composicions de música catalana. Al entrar la senyera va ser saludada ab estrepitosos picaments de mans essent colocada á un costat del escenari ahont hi havía disposat lo lloch pera 'ls oradors y representants de centres, agrupacions y prempsa catalanistas. Tant l' escenari com la sala estavan esplendidament decoradas ab banderas y escuts de Catalunya.

Poch després de l' hora anunciada va comensar l' acte, llegint lo ferm catalanista y eminent poeta don Ramon E. Bassegod, President d' aquella Agrupació, un discurs que va ser interromput diferentas vegadas y coronat al acabar ab forts aplaudiments.

Senyors:

La gloriosa bandera que oneja avuy en nostra societat es la mateixa que onejava en los camps de Muret quan hi anava á morir nostre gran rey en Pere en la més cavalleresca de las jornadas. Es la mateixa que 'l Conqueridor portava triomfalment á Mallorca y passejava pels jardins de Valencia; la mateixa ab que conquistava 'l regne de Murcia per ferne almoyna al rey de Castella; la mateixa que al coll de Panissars destruhía l' exércit de cent mil francesos, que ab lo seu rey y 'ls llegats del Papa al devant, havían invadit la nostra terra; la que fuetejava 'l vent en las galeras d' en Lluria, d' en Marquet y d' en Queralt que solcavan la mar per anar á llibertar á un poble oprimit. Sempre generosa y honrada, may va descendir á baixos oficis; may se l' ha vist á la porta del estanch com un símbol de monopoli; may va onejar feta un pellingo á la escola per imposició dels que deixan morir de fam al mestre; pero tampoch may va tenir que arriarse devant pobles que no 's van saber sométre per las lleys del amor y de la fraternitat, únicas que no més fins á cert punt poden llegitimar una dominació.

Y encara aquesta bandera aniria continuant la seva gloriosa epopeya si Catalunya no hagués incorregut en la gran equivocació de Casp, ahont la llibertat de la terra va haver de sucumbir á las intrigas y malas arts del anti-papa, á la influencia nefasta que aquest exercía sobre Sant Vicens Ferrer, qual paraula eloqüent, tan fecunda per la fe com funesta per la patria, portava al trono d' Aragó á la dinastía castellana. Desde allavors que no para aquesta conspiració inces-

sant contra 'ls nostres drets y llibertats que, comensant ab l' assessinat del comte d' Urgell, acabá ab la gloriosíssima cayguda de Barcelona en 1714 y que sols va poder aturar un moment aquell valent cop de fals dels segadors del 1640.

No son, no, anyoraments d' arqueólech los que avuy nos fan girar los ulls á aquells temps de gloriosa independencia. Aquells que fen sinónims la grandesa d' una nació y la seva expansió territorial no poden negar que al portarse á cap la tan bescantada unitat nacional, lo monarca aragonés possehía Catalunya, Aragó, Mallorca, Valencia, Sicilia, Córcega y Cerdenya, Malta, Nápols y Milan y 'ls Estats tributaris del Nort de l' Africa, y que després de feta la unió dels dos reyalmes s' han anat perdent un després de l' altre Holanda, Portugal, lo Rosselló, l' Artois y las terras de Flandes y 'l Luxemburg, Jamaica y las petitas Antillas, lo Franch Comtat, Bélgica, lo ducat de Milan, Cerdenya, Córcega, Napols, Sicilia, Gibraltar, Florida y Penzacola, Méxich, Bolivia, Perú, Colombia, Buenos Aires, Xile, Paraguay y ara últimament á Cuba, Puerto Rico y Filipinas, apesar d' haverhi sacrificat la vida y la salut de trescents mil fills de mare en Canovas, aquell home funest, de qui, al inrevés de lo que 's digué d' en Carnot, pot dirse que va ser l' organisador de la derrota. Vegin los fanátichs panegiristas de la unitat nacional si per aquest costat los hi surt lo compte. Que ho vegin també aquells que 's mantenen distanciats del actual moviment nacional per trobar que no lliga prou bé ab los seus sentiments democrátichs que repassin ó s' enterin, més ben dit, de la nostra historia y veurán que la tradició de Catalunya ha sigut constantment democrática. Que no se 'ns vinga á retreure la existencia del feudalisme, perque, al cap y á la fi, aquest organisme social pesava en los temps mitj-evals sobre tots los Estats d' Europa, y 'l fet de la veritat es que á Catalunya es ahont lo seu poder se va mostrar més suau, degut en gran part á la oposició que li feyan los nostres reys. Y qué per ventura, á las acaballas del sigle XIX, no coneixém encara un feudalisme tan repugnant com qualsevol altre, lo de las actuals grans companyías industrials, que porta al obrer lligat de peus y mans als peus del capitalisme y que, si be no passar á la dona per la cambra del mal ús, la te segrestada en la quadra, arrencantla del seu únich centre d' acció que ha de ser la llar de la familia? Democrática y liberal es innegablement la tradició de Catalunya. Los drets del home, que alguns creuhen dels nostres dias, eran sagrats pels nostres antepassats, era inviolable 'l domicili, los municipis autónomos. Per una senzilla rahó d' etiqueta 'l Consell de Cent se posava devant per devant de la Inquisició, com se posava devant del rey pera exigirli 'ls impostos lo mateix que al derrer dels ciutadans. En las Corts catalanas lo poble constituhía un bras ab iguals atribucions que 'l militar y l' eclessiástich. Fins los juheus tenian lo seu culte garantit, y quan se tractava de defensar la independencia de la pátria, no aturavan ni al rey ni al poble, ni fins al mateix clero excomunions ni llegats pontificis. Cóm havian d' aturarse si tenian al seu costat fins als sants de la nostra terra, si Sant Narcís de Girona, segons diu la tradició, va ser lo que més va contribuhir ab las sevas moscas al extermini de la creuhada que aquí va venir á combatre á nostre monarca excomunicat. Las organisacions gremials constituhían als productors en una série de families ben avingudas y feyan impossible aquesta despietada concurrencia dels nostres dias que 's resol sempre rebaixant las tarifas al obrer ó aumentant las horas de la seva penosíssima jornada.

A pesar de tot aixó, no ve 'l catalanisme á predicar una restauració mitjeval. A nous temps novas lleys; pero las lleys novas que nosaltres tením per Catalunya las volém inspiradas en las que feren ditxosos als nostres avis en los gloriosos temps de la nacionalitat catalana y aquestas novas lleys han de tenir per punt de sortida 'l regoneixement de la personalitat de Catalunya, que ha de ser indiscutible fins pels nostres adversaris, ja que no poden negar que, ab ella va tenir de contarse per arribar á ser un fet la unitat espanyola.

Volém, avuy per avuy, acceptant la tranzacciò de la Assamblea de Manresa, com la aceptan unánimament totas las colectivitats y publicacions catalanistas, la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que á Catalunya desempenyin cárrechs públichs. volém Corts catalanas, no sols per estatuhir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi á la organisació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutjes y magistrats, y que dintre de Catalunya 's fallin en última instancia 'ls plets y causas; volém ser árbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions é impostos, y volém, en fí, la facultat de poder contribuhir á la formació del exércit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forsosa presti servey tan sols dintre de Catalunya.

Y aquesta tranzacció la sostindrém mentres nos sia possible sostenirla ab dignitat, que, del contrari, las duras probas per que ha passat la nostra patria y 'ls graus exemples de la nostra historia ja 'ns indicarán lo camí que havém de seguir; ja 'ns indicarán la forsa ab que ha de donarse 'l cop de fals per no haver de tornarhi may mes.

Vingan, donchs. ab nosaltres los que sentin fervorosament en lo seu cor l' amor á la patria catalana, per lo que te de gran, per lo que te d' hermosa y per lo que te d' infortunada. Vingan ab nosaltres las víctimas que en totas las classes socials ha fet y está fent encara aquesta obra de perversió que se 'n diu organisació del actual estat espanyol: propietaris y productors que veyéu perdre 'l patrimoni y arruinarse vostras industrias per las exigencias del fisco; honrat pagés que gracias á una llegislació secular y paternal bassada en lo més ample esperit de llibertat has pogut mantenir ferma la teva patriarcal masia, que are veus amenassada per llegisladors hipócritas ó barroers; sofert obrer que, travallant deu ó dotze horas diarias reclós en locals malsans, ab prou fenyas pots donar pá als teus fills devorats per la anemia y á qui encare 'ls goberns per una itrissió que clama al cel reclama consums y cédulas. Y vina tu també, mare d' hermosos fills que crias als teus pits á toch d' esquella, perque també á tu la lluyta per la existencia 't porta á respirar la enverenada atmósfera de la quadra dels telers, vina tu també ab nosaltres, si no vols que als vint anys te robin aquets trossos del teu cor, sanch de la teva sanch y vida de la teva vida, perque en la actual organisació del estat espanyol es un crím lo no tenir trescents dures per lliurarlos de la corrupció del cuartel ó de la mort en las més apartadas é inhospitalarias regions.

Cedida la presidencia al representant é individuo de la Junta Permanent de la «Unió Catalanista» Don Lluis Marsans, aquest va saludar en breus paraulas á la novella entitat qual acte inaugural s' estava celebrant fent constar que estava segur de que ab tota enteresa defensaría las puras y radicals ideas del catalanisme, essent un dels més ferms campeons de la nostra propaganda honrada.

Per falta material d' espay nos veyém privats avuy de donar compte per detallat de las adhessions rebudas y de lo que digueren: D. Alfons Alsina, en representació dels catalanistas de Girona; D. Antoni de P. Capmany, en nom del Centre Catala de Sabadell; lo Dr. D. Domingo Martí y Juliá, D. Arístides Danyans, D. Joseph Fiter é Inglés, president de la Agrupació Protectora de la ensenyansa catalana; D. Joseph M.ª Roca, en nom de «La Renaixensa, y D. Lluís Marsans pera tancar la sessió, que acabá ab l' himne nacional «Los Segadors», cantat per tot lo públich y ab forts crits de: ¡Visca Catalunya!».

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas
del dia 25 de Setembre de 1899
FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'obser vacio	Barómetre aneroide	Grau d'humitat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Obser particular
9 m.	757	80	‘	4'2	Ras	
3 t.	757	80				

Horas d'observació	TEMPERATURAS Máxima	TEMPERATURAS Minim.	TEMPERATURAS Ter. tip.	VENTS direcci.	NUVOLS classe	NUVOLS can.
9 m.	Sol. 36	15	22	S.	Cumul	0'3
3 t.	Sombra 28		27	S.		0'3

Sentím tenir que manifestar als dos colegas locals que pretenen sortir á la defensa del inspector veterinari senyor Rovira, ab motiu de nostre primer suelto de Crónica local del dijous passat, que qui verament incorre en la falta, de que tan injustament ens califican, son ells. Si al tractar del assumpto á que feya referencia nostra denuncia s' haguessin pres la molestia de practicar una investigació y no s' haguessin probablement limitat á escoltar lo que 'l senyor Rovira tingué á be contarloshi, ab tota seguritat no s' haurían fet eco de ditas manifestacions ni de las censuras que pera las autoritats se 'n desprenen.

Insistím en nostras afirmacions y en los abusos que denunciárem, y à bon segur que si 'ns animessin las baixas passions que segons se 'ns assegura nos atribuheix lo senyor Rovira, à qui per cert coneixém únicament per las queixas que 'l públich ens ha fet diferentas vegadas d' éll, y 'ns fessim eco avuy de totas las que ab motiu del suelto han arribat á nostre coneixément, la situació del senyor Rovira no seria gens airosa y la autoritat se veuría precisada à pendre midas y disposicions que no donessin ocasió al senyor Rovira á reproduhir conflictes com lo senyalat y li evitessin lo treball de pretendre posar en ridícul á sos superiors atribuhintloshi disposicions, que únicament á éll podían convindre.

La ordre d' inspecció de la virám se refereix á la que vé del estranger, y particularment la desembarcada del ferro-carril, ordre no recent, sino de fa ja alguns anys, y per la que s' ordenava passar la inspecció en horas determinadas en lo local designat, y se l' autorisava á cobrar un impost molt módich, cuant no haventse cumplert aquestas disposicions se reclamés en horas extraordinarias y per los interessats la inspecció.

Pero 'l senyor Rovira no 's limita á aixó, sino que també practica aquesta inspecció ab la volatería que ve dels pobles circunvehins y lo pitjor de tot á l' hora que á éll li ve bé, en la plassa ó en lo punt que li plau ferlas compareixer, sens reparo en los perjudicis que aixó pot reportar als venedors y sent causa de que ab motius d' aquestos y de las estorsions y molestias que aixó los hi causa, los concurrents al nostre mercat vagin tots los dias disminuhint y prefereixin anarsen als mercats de Valls y de Tarragona ahont troban totas las facilitats pera la venta de las sevas mercaderías.

En cuant á las demés manifestacions que fa nostre estimat colega *Reus* no volém discutirlas, únicament li aconsellarém que avans de fer afirmacions com las que senta procuri enterarse per si mateix del assumpto y no refiarse exclussivament de lo que li conti qui pot considerarse com á part interessada.

Segons se 'ns diu á última hora, al mitj-día d' ahir foren citats devant del senyor Alcalde y del senyor Jordana l' Inspector senyor Rovira y 'ls directors del *Reus* y de la *Crónica* pera posar en clar lo que hi hagi de cert en l' assumpto que doná lloch á nostra queixa y deixar ben sentat lo prestigi de la autoritat en tan mal hora y tan desacertada com lleugerament compromés ab la conducta del senyor Rovira, que com á dependent de la mateixa es qui en primer lloch devía pendres interés per son prestigi.

No duptém que d' aquesta entrevista los mentats colegas n' haurán tret lo convenciment de lo justificadas que resultan las censuras que de nostre suelto se desprenían.

—

Ha sortit de viatje nostre amich estimat D. Francesch Colom y Escoda qui durant una serie d' anys ha vingut desempenyant lo cárrech de director de Lo Somatent á satisfacció de tots los companys y suposém que à la de nostres apreciables lectors.

Com l' amich senyor Colom no 's tornará á fer cárrech de la direcció á la seva tornada, perque las sevas ocupacions no li permeten, per mes que 'l seguirém sumant entre 'ls companys de redacció, s' ha fet cárrech de la Direcció nostre apreciat company D. Joseph Ferré Gendre, qui per la seva práctica en la redacció dels diaris assegurém á nostres lectors, no notarán lo cambi.

Desitjém bon viatje y millor tornada al senyor Colóm y confiém que d' aquesta excursió també ens ne fará participar ab algunas ratllas.

—

El Liberal de Madrid, en lo número que va arribar dissapte, dona la noticia que en lo moviment de concentració democrática á quin cap s' hi ha posat lo valent y célebre capdill de las embarcadas á Melilla senyor Lopez Dominguez, s' hi han adherit las personas seguents de nostra ciutat:

Senyors D. Ramón Mayner Sociás, regidor, exdiputat provincial, advocat y propietari.—D. Emili Vallvé Virgili, tinent d' Alcalde, comerciant, propietari y president del Comité republica históricn governamental.—D. Joseph Vidiella Gomis, diputat provincial, comerciant y propietari.—D. Ricardo Salvadó.

Y res més.

—

Moltas foren las personas de nostra ciutat que 's traslladaren ans d' ahir á Tarragona ab motiu de celebrar aquella ciutat la festivitat de Sta. Tecla ab extraordinaris festejos.

—

Molt concorreguda 's vegé la societat «La Palma» ab motiu de celebrarshi lo passat diumenge la anunciadafunció teatral.

Los aficionats encarregats del desempenyo de las obretas que componían lo programa, travallaren ab molt gust y acert, mereixent los aplaudiments de la concurrencia.

Aixís mateix en lo «Círcol Artístich Catalá» se posá en escena lo drama históric «Lanuza».

També mereixé una execució molt ajustada, distingintshi notablement la senyoreta Bassedas y 'ls senyors Catalá y Cavallé (M), essent molt ben secundats per tots quants hi prengueren part.

—

Han comensat ja 'ls treballs de reparació al monument á Prim.

Creyém que donada la poca importancia dels matexos quedarán llestos aviat.

—

De que encare hi ha afició á la bárbara *fiesta nacional* ens en convencérem lo passat diumenge al veurer la gernació que surtía de la plassa de toros de Tarragona ab motiu de celebrarshi la anunciada novillada.

Los novillos que 's lidiaren resultaren molt regulars, casi 's pot dir bons.

L' *Alvaredito* 's lluhí de debó y 'l *Mancheguito* feu també molt bona tenya.

Los picadors bastant malament.

Los aficionats sortiren satisfets.

—

Ahir nit arribá ab una y mitja de retrás lo tren exprés dels Directes que procedent de Barcelona arriba á nostra ciutat á dos cuarts de deu, á consecuencia, segons se 'ns assegura, d' háver descarrilat á la sortida de la estació de Sans.

—

Nostre benvolgut amich y paysá, Rvnt. D. Joseph Fortuny ha tingut la galantería de participarnos que han quedat obertas las classes de l' important Centro instructiu, establert á Barcelona carrer de Pelayo número 8, principal, baix lo títol de «Academia de Sant Joseph de Calasanz.»

Ditas classes que son complertas pera proporcionar una educació esmeradíssima tant en la primera ensenyansa com en la segona, comers, pintura, piano, etz., contant ab un notable quadro de professors que son garantía absoluta dels brillants resultats que proporciona dita academia.

—

Lo tren que á la una de la tarde surt de Tarragona cap á Reus, lo diumenge últim al ser prop del pont de Francolí matá á una nena d' uns vuit anys, filla d' un guarda-agulla, que estava jugant al mitj de la vía quan acertá á passar lo tren per aquell punt.

—

Los catalanistas de Targa han acordat entaular recurs d' alsada al ministre de la Gobernació contra la

resolució governativa que declará disolta aquella simpática Agrupació.

Desitgém que al Ministeri de la Porta del Sol puga imperar més la rahó, que no impera sota 'l poder del Pilats lleydetà.

—

Lo gobernador civil de Santander ha telegrafiat al Gobern, notificantli que 's troban en aquella ciutat mes de 300 repatriats que no comptan ab cap medi pera atendre á sa subsistencia.

Diu que feu un cridament á las classes adineradas, pero que no confía obtenir cap resultat, per quant lo poble de Santander porta já donat molt diner.

—

Lluís Crispi, fill del famós estadista, ha sigut acusat del delicte de robo de brillants de la condesa Cellére.

L' acusat ha lograt desapareixer de Roma.

—

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d' aquesta ciutat per diferentas especies, puja á pessetas 1399'84.

La peste bubonica

Desde que s' iniciá la epidemia fins lo dia d' avuy s' han registrat á Oporto 80 cassos de peste bubónica, dels quals 46 homes y 34 donas.

D' ells moriren 33.

S' ha trobat lo microbi de la peste bubónica en alguns cadavres de personas que se suposava que havian mort d' altre malaltía.

Han sigut vacunats ab suero anti-pestós los fills del doctor Ricardo Jorge.

També s' han produhit ans d' ahir á Oporto alguns topaments entre 'ls obrers sense travall y la policía.

Las forsas públicas han tingut que fer ús de las armas pera disoldre lo tumult.

***

Un telégrama enviat per nostre cónsul á Alexandría participa que han ocorregut en aquella ciutat dos cassos de peste bubónica.

Ab tal motiu, han sigut declaradas brutas las procedencias d' aquell port.

Actes de satvatjisme

Lo dia 16 ocorregué un tumult á Prieg (Cuenca), que en son desenllás presentá carácters d' un salvatjisme que aterra.

A la sortida dels toros, sense que se sápiga 'l motiu, resultá mort un subjecte anomenat Leocadio Parra, lo qual feu que s' amotinés lo poble contra 'ls de Cuenca, donchs un individuo que suposavan hagués sigut lo matador, era de dita població.

Dos senyors de la indicada ciutat, los senyors Plantada y Viejo Bueno, fugint de las turbas, se refugiaren en la casa del senyor Talero.

Dita casa fou assaltada per lo populatxo, que pujá per los balcons, trencant cuadros, mobles y portas.

Los conquenses s' amagaren en lo desván, sens rebre auxili fins á las tres de la matinada, en que 'ls amotinats escalaren lo terrat, sortint aquells al carrer.

Viejo Bueno se dirigí, demanant auxili, á casa del tinent de la benemérita, ahont lo reberen dos criats y un gós, que 'l mossegá.

Per fí se refugiá en lo cuartel, desde ahont aná á Torralba acompanyat de tres parellas.

Plantada sortí y escapá á camp através.

Los amotinats continuavan la cassa de conquenses, equivocant ab un al cirujià Cañizares, al que obriren lo cap á cops de bastó, deixantlo quan notaren l' error.

Altre tingué que passarse la nít amagat en una establa.

Vist que no pareixían los perseguits, los amotinats demanavan los caps de la familia de Plantada.

Segons lo relato anterior, sembla que 'ls amotinats foren amos del poble durant varias horas.

Los forasters evacuaren lo poble.

Lo gobernador de Cuenca, en vista de tals fets, ha dirigit una comunicació al fiscal, excitant son zel pera que s' aclarin los fets y s' exigeixin las responsabilitats oportunas.

Secció oficial

Registre civil

dels dias 23 y 24 de Septembre 1899

Naixements

Joseph Marsal Barceló de Josquím é Isabel.—María dels Dolors Miró Salas, de Pau y María.—María Ferré Pamies, de Sebastiá y María.

Matrimonis

Joan Ciurana Güell, ab Antonia Domenech Miró.—Ferrán Ardenol Batlle, ab María Domenech Freixa.—Pere Gay Sabaté ab Raymunda Borrás Bonet.—Joseph Martí Fort, ab Magdalena Griso Andreu.—Ramon Torres Ribas, ab Magdalena Mariné Tolosa.

Defuncions

Rosa Ivern Batlle, 36 anys, Hospital Civil.—Antonia Rabassa Bové, Sant Pere alt, 44.—Antonia Juncadella Casanovas, 53 anys, Castelar, 53.

—

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Eussebi.

Sant de demá.—Sant Cosme y Sant Damiá.

Secció comercial

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del día d' ahir.

Interior	65'17	Cubas del 86	73'31
Orenses	13'	Cubas del 90	61'43
S. Juan	'	Aduanas	'
Norts	54'20	Ob. 5 0[0 Almansa	88'
Fransas	47'25	Id. 3 0[0 Fransa	44'
Filipinas	'		
	PARIS		
Exterior	62'40	Norts	'
	GIROS		
París	23'30	Londres	31'17

Se reben órdres pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paissos.

—

J. Marsans Rof

Representant en Reus: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26. (*Teléfono núm. 21*)

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	65'22	Aduanas	'
Exterior	'	Norts	54'20
Amortisable	'	Fransas	47'15
Cubas 1896	73 25	Orenses	12'90
Cubas 1890	61 37	Obs. 6 0[0 Fransa	86 37
Filipinas	'	Id. 6 0[0 »	44 12
Exterior París	62'45	Id. 3 0[0 »	'
	GIROS		
París	23'30	Londres	31'17

Ordres de Bolsa pera Barcelona Madrid y París.—Compra y venda al comptat de tota classe de valors.—Descompte de cupons.—Compra de monedas d' or y billets de tots los paissos.—Giros sobre Barcelona y Madrid.

—

Cambis corrents

en lo dia d' ahir donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper
Londres 90 dias fetxa.	'	30'75	30'85
» dias vista	'		
» »	'	31'07	31'15
París 90 dias fetxa	'		
París vista	'	22'85	23'20
Marsella 60 dias vista	'		

VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.	625		
Industrial Farinera	575		
Banch de Reus de Descomptes y Prestams		650	
Manufacturera de Algodón	100	110	
Companyía Reusense de Tranvias			
Companyía Reusense de Tranvías privilegiadas de cinch per 100	200		

Anuncis particulars

CLASSES DE MÚSICA

TEORIA Y PRACTICA MODERNA

DE

SOLFEIG, PIANO Y CANT

A DOMICILI Y EN SA CASA PER LO PROFESSOR

DON ESTANISLAO MATEU

Arrabal Santa Anna, 64, Entressol.

Curs especial pera senyoretas

CURRAS per vendre.

Informará Joàn Mestres, picapedré.

San Pancrás, 18.

APRENENT REPARTIDOR

Se necessita un en la Imprempta d' aquest diari.

COLEGI DE D.ª MAGDALENA MARTORELL

baix l' advocació de la

Inmaculada Concepció de Maria

Lo 15 del present mes quedarán obertas las classes corresponents á l' Instrucció primaria, elemental y superior, aixís com las referents á l' ensenyansa de tota classe de labors y la de cosit de roba blanca. Hi haurá també classes de Música, Dibuix y Francés.

Ditas ensenyansas estarán regentadas per la professora superior D.ª Angela Maleras.

Colegi de senyoretas

DIRIGIT PER

D.ª MARÍA CORTINA

Mestra Superior, baix la advocació de

Nostra Senyora de Misericordia

Lo dia primer d' Octubre s' obrirá aquest nou centre d' educació y ensenyansa, organisat conforme exigeixen las modernas teorías educativas, en lo que 's podrán estudiar, ademés de las materias que comprén la Instrucció primaria, las especials de tall y confecció de roba blanca, bordat, música, dibuix y francés comptant ab lo Professorat necessari pera la bona marxa de ditas ensenyansas.

Arrabal Santa Agna, núm. 45, segon pís

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

ESCORIAS THOMAS.—Veqis l' anunci de la quarta plana. Dirigirse á casa Gambús, carrer de Vilá, (Bou) 12.

Telégramas

Madrid 25.

Lo president del Congrés arribará avuy á San Sebastián de pas pera Madrid; no 's detindrá en aquella població.

—S' ha descubert en Telégrafos una frau de sellos que 's cometía en l' arxiu de la Direcció del ram y consistía en treure 'ls sellos dels telégramas pera provincias pera posarlos á altres quins sellos no s' utilisavan.

Aquesta matinada la policía ha posat á disposició del jutjat á dos empleats y un paquet de sellos per valor de 6.575 pessetas, trobat en poder dels mateixos.

—Durant los dos primers mesos del exercici actual los ingressos del Tresor s' han elevat á 129 milions de pessetas, ó sian 14 milions menos que en igual periodo del exercici anterior, y 'ls gastos han importat 95 milions y mitj de pesetas.

—Ferrol.—En la reunió del Ajuntament s' acordá protestar contra l' estat de siti y la conducta del capitá general del departament.

Los obrers del Arsenal, en número de 1.500, se reuniren fora del terme municipal, acordant dirigir exposicions á la Reyna y al ministre de Marina.

Nombraren, ademés, comissions que impideixin la entrada d' obrers al Arsenal y la introducció d' articles de primera necessitat.

—Segons afirma l' «Imparcial», en lo Real decret relatiu á las estacions telegraficas limitadas, se concedeix á la Direcció general del ram la facultat d' ampliar lo servey fins las onze de la nit en algunas capitals.

—S' observa extraordinaria animació en los círcols polítichs, creyentse que 'l Consell d' aquesta tarde, á pesar de lo que diuhen los ministres, revestirá interés.

Al acte portat á cap ahir á la nit per los militars se li concedeix extraordinaria importancia, y á aquest propósit s' ha dit que á primera hora de la tarde han celebrat moltas conferencias lo quefe del gobern y alguns ministres.

—Alicant.—A consecuencia d' un terrible temporal de plujas ha quedat interromput lo tránzit del tranvía y ha quedat inundada la part baixa de la població.

La tormenta ha alcansat á molts pobles y causat destrossos considerables en las hortas.

Hi ha noticias d' haver ocorregut algunas desgracias personals; pero 's careix de detalls aprop de las mateixas.

—S' ha rebut un telégrama del Ferrol comunicant que regna complerta tranquilitat.

Forsas del exércit patrullan pels principals punts de la ciutat.

París 25.

Lo «Daily-Telegraph» publica un despaig de Nova York, en lo que 's manifesta que 'l general Otis maná destruhir la població de Olonbazo per medi d' un bombeig que durá sis horas.

—Los periódichs de Londres diuhen que han ocorregut nous desordres á Samoa.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

Servey dels trens de viatjers

De Mora á Reus

SORTIDA		ARRIBADA
4'19 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	7'54 m.
5'45 m.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe.........	7'01 m.
8'41 m.	tren mercancías cotxes de 2.ª y 3.ª classe	12'31 t.
11'02 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	1'53 t.
5'23 t.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	8'48 n.

De Reus á Mora

SORTDA		ARRIBADA
7'01 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	9'49 m
1'26 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	3'14 t.
3'28 t.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	6'29 t.
7'03 n.	tren de id. ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	10'06 n.
9'23 n.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe.........	10'31 n.

De Reus á Barcelona

SORTIDA		ARRIBADA	
4'43 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe (1)	8'22 m.	Línea Vilanova
4'43 m.	» » » »	9'41 m.	» Vilafranca
7'09 m.	tren exprés ab cotxes de primera classe.........	9'21 m.	
1'01 t.	tren de mercancías ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	7'34 n.	
1'59 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª clase......	5'08 t.	
6'35 t.	tren mixto ab cotxes de 2.ª classe (2)............	10'13 n.	

De Barcelona á Reus

SORTIDA		ARRIBADA	
5'25 m.	tren mixto ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe (3)	10'17 m.	Línea Vilafranca
9'51 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	1'01 t.	
11'45 m.	tren mercancías ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe	6'35 t.	
1'55 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	5'31 t.	
7'02 t.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe.........	9'15 n.	

Reus 1 de Juliol de 1899.

(1) Trasbort á Sant Vicens.
(2) Idem á Roda y Sant Vicens.
(3) Idem á Sant Vicens y Roda.

Ferrocarril económich de Reus á Salou

Servey de trens que regirá desde primer de Septembre de de 1899.

Sortidas de Reus.—4'10, 5'45, 9'00 matí, 12'35, 2'32, 3'56, 5'20 y 6'44 tarde.

Sortidas de Salou.—4'56, 7'21 y 10'49 matí, tarde 1'45, 3'15, 4'30, 6'03 y 7'25.

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.

Reus 28 d' Agost de 1899.

Publicacions regionalistas que 's reben en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», diari de Catalunya», «La Nació Catalana», Quinzenali de Catalunya, «L' Art del Pagés», quinzenari, «L' Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona.—«La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich.—«La Costa de Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes.—«L' Olotí», setmanari de Catalunya, de Olot.—«Las Cuatre Barras», setmanari de Catalunya, de Vilafranca del Panadés.—«Lo Gironés», setmanari de Catalunya, de Girona.—«La Veu del Vallés», setmanari de Catalunya, de Granollers.—«El Vendrellense», setmanari de Catalunya, del Vendrell.—«La Revista Gallega», setmanari de la Coruña (Galicia).—«Euskalduna», «Euskazale», setmanaris de Bilbao (Bizcaya).—«El Eco del Guadalope», setmanari de Alcañiz (Aragó).

Llibre important

CARTILLA RÚSTICA

PREUS DELS PLANTADORS

DE

Vinyas Americanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interés actualment á tots los pagesos y propietaris de vinyas, tota vegada que en éll á més de donarse compte dels importants temas que foren objecte de discussió en lo congrés que se celebrá en Sant Sadurní de Noya, s' hi troban esplicadas ab claretat totas aquellas operacions y cuydados que indispensablement requereix lo cultiu del nou cep americá, entre altres: **multiplicació y plantació de la nova vinya; empelt; poda, y alseda dels ceps y manera de cuydarlos; verdader modo de espampolar y de abonar y femar las vinyas, etc.; etc**; seguit d' altres no menos importants datos molt dignes de tenirse en compte sobre la manera de conduhir la verema, modo d' obtenir bons vins negres, blanchs y rosats, y cuydados de que deuhen ser objecte los cellers; segons instruccions que al objecte donan los més prácticbs é inteligents viticultors d' Espanya y Fransa; tot ab lo fi d' obtenir lo millor rendiment possible del ví, pera que puga compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un volúm en octau de més de 400 páginas en bon paper y clara impresió, enquadernat á la holandesa y 's ven en aquesta Imprenta, al preu de **UNA PESSETA.**

Banch Agrícola Espanyol

Societat anonima domiciliada á Madrid, carrer de Felip, V, 2 fundada en 1895

Capital social: ptas. 1.000.000, elevable á ptas. 5.000.000

Las operacions del «Banch Agrícola Espanyol» consisteixen en segurs de cullitas y bestiars, incendis, sobre la vida, á primas fixas y económicas y en préstams als agricultors al 6 per 100 anyal.

DELEGACIÓ GENERAL PERA CATALUNYA Y BALEARS
CARRER MERCÉ, NÚM. 3.—BARCELONA.

Desempenyada per D. Emili Pieri.—Subdelegacions en las altras capitals.

OBRA NOVA

Fills ilustres de Reus

DE

Francisco Gras y Elias

3 pessetas exemplar.—Se ven en aquesta Imprempta.

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS
INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COM ADOB FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS — ESCORIA PULVERULENTA THOMAS DE % PUREZA GARANTIZADA — SOLUBLES AL CITRAT

Lo més económich, lo més eficás, lo mes durader

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA
SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,
KAINITA, ETC:

baix garantía del Sindicat de ventes de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/0 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.—VALENCIA